

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

Koliko nas vežejo cerkveno-glasbeni zakoni?

(Dalje.)

Razglašenje, pravijo le-ti, je sicer pri vsakem zakonu brezpogojno potrebno, a v tem slučaju se je razglašenje že zgodilo, prvič s tem, da se je vprašajočemu škofu za njegovo škofijo odgovor dal, drugič pa s tem, da so drugi o odloku zvedeli. Če tedaj po verovnem načinu o bivanji tacega odloka izvemo bodisi po strokovnih spisih ali pa zlasti po Gardellini-jevi zbirki dekretov, katero je S. R. C. sama potrdila in avtentično spoznala, tedaj smo tudi zavezani, da se po njej ravnamo. — Drugi znameniti pisatelji, kojih zagovornik je v zadnjem času P. Nilkes S. J. postal*), so nekoliko mečji. Ti razločujejo, če kaka določba le to zatrjuje, ponavlja, nasprotno temu prepo-veduje, kar že veljavna postava pozitivno posrednje ali neposrednje veleva, ali če se v dekretu kaj popolnem ali deloma novega določuje. V prvem slučaju, pravijo, dekret ne hrani nič novega, torej tudi ni pravi razglas zakona; kar propisuje, bili smo že prej storiti dolžni in toliko gotovejše zdaj, ko se z novega zatrjuje. V to vrsto določb spadajo večinoma vsi cerkveno-glasbeni zakoni. Tako n. pr. je izrečeno v sploh veljavnih zakonikih, da se mora pri slovesni maši introitus, gloria, credo i. dr. peti, da se razne reči morajo vsaj glasno recitovati, kdaj da se smé orglati in kdaj ne i. t. d. Ako tedaj določbe zbora za sv. obrede (S. R. C.) to velevajo, ali nasprotno, n. pr. popevanje v domačem jeziku pri slovesni maši, tedaj veljajo taki dekreti po občnem mnenji vsih pisateljev brezpogojno za vse, in naj bi bili izdani tudi za posamezne; to pa zato, ker po njih zapovedani zakoni že sploh vse vežejo. Ako bi pa dekreti (pravi P. Nilkes) deloloma ali popolnoma kaj novega zapovedovali, potem vežejo sami ob sebi le one, katerim so bili poslani; da zakon veže, je neobhodno potrebna promulgacija, čemur pa tudi zastopniki strožjega mnenja ne oporekajo.

Razglašenje je torej pri vsakem zakonu potrebno. S tem pa še ni rečeno, da razglašenje mora biti slovesno, čemur celo Nilkes (str. 289 l. c.) izrekoma pritrjuje, marveč zadostuje že navadna, prosta. Toda oblika razglašenja ni nikakor stalna; in kakor se k veljavnosti kacega dekreta ne zahteva, da se

*) Linzer Quartalschrift 1888, II. in III.

vsim škofom neposrednje določbe (Nilkes, str. 547), isto tako velja dekret kot obče razglašen, ako je pravilno izdan ter vpraševalcu uradno poslan; objavljen je, da le imamo verovno vest o njem, zlasti da se dekret nahaja v Gardellini-jevi zbirki, od S. R. C. same potrjeni. O tem se je kompetentni zakonodavec (S. R. C.) sam v mnogih dekretih zadosti jasno in odločno izrazil. Razume se pa samo ob sebi, da nas dekret, ki ga ne *) poznamo, tudi v vesti vezati ne more. Ako pa za-nj vemo, smo dolžni se po njem ravnati. Tako, in nič drugače!

Ako bi oče enemu samemu otroku o stvari, tikajoči se vsih drugih otrok, kaj zapovedal ali prepovedal, bi-li smel kateri izmed njih, ko jim je znana volja očetova, se za-njo ne brigati, češ: To meni nič mar, saj meni oče tega niso rekli? Bil bi tak izgovor več nego — neumen.

Ako bi se nazori nekaterih v praksi izvrševali, kakošni bi bili nasledki? — Tákošni, da bi skoro vsih določb, tudi sploh objavljenih, ne bilo treba izvrševati. Posamezni človek namreč največkrat absolutno ne more spoznati, je-li določba, ki jo je v kaki sicer popolnem verovni knjigi našel, obče razglašena ali ne. Pri vsaki določbi torej lahko reče: „Dokazati se mi mora, da je ta dekret obče razglašen; sicer on zame ni zakon, ali k večjemu dvomljiv zakon. Dvomliverga zakona pa mi ni treba spolnovati, ker ne veže; torej tudi tega ne“. Kam bi dospeli s tako prakso! — Celó Nilkes ne piše le o splošnih določbah: „Pregrešna nepokorščina bi bila prelomiti postavo, ako je gotovo, da jo je Cerkev ali kaka cerkvena oblast za vse podložne propisala in je zavezala, da jo spolnujejo“, — marveč še krepko povdarja, da naj se tudi partikularni dekreti povsod spolnujejo. Njemu ne zadostuje reči: „Da le onega za nepremišljenega in lahkomišljenega smatramo, ki kar takó iz zgolj lenobe, samovolje, hudomušnosti i. t. d. draga nam pravila partikularnih dekretov S. R. C. prezirati hoče“, marveč še pristavi: „Ona pravila zaničevaje ali iz kacega drugega malovrednega vzroka prezirati, smatramo zmiraj za nedovoljeno in pregrešno“.

Dasi tudi ta spis le duhovnike zanimati utegne, vendar mislimo, da ni odveč; prvič da se napačnim nazorom nasproti postavimo, drugič pa tudi radi tega, da pokažemo, da celó najmečje shvatanje tû o grehu govori.

Iz vsega, kar je bilo doslej povedanega, se vidi, da cerkveno-glasbene določbe (ako kot take na svitlo pridejo, in se ne nalagajo le kot zgolj svèt, kojega izpolnovati se sicer spodobi, a ni dolžnost) vsi, katerih se tičejo, duhovniki in lajiki, celoma izpolnovati moramo. Dokaz za to bi lahko še dalje razpravljali. Znano je nam, da je liturgično petje celovit del slovesne maše, in da prav radi tega k cerkvenim obredom pripada. Pravi pa Tridentiski zbor (sess. 7. can. 13.): „Ako kdo pravi, da se vsprejeti in potrjeni obredi (ritus) katoliške cerkve smejo zaničevati, ali samovoljno brez greha izpuščati, ali po pastirjih sv. cerkve v nove spreminjati, bodi izobčen“. Enako določuje rimski zbor l. 1725: „Hočemo in ukažemo, da se pri delenji zakramentov, pri obhajanji sv. maše in božjega oficija, kakor tudi

*) Poznamo moža, ki pri vsaki reči kaj rad svojo „tenko vest“ povdarja, a cerkv. glasbenih določb, „iz principa“ noče brati, češ, potem bi se moral po njih ravnati! — Vprašanje: Je-li to tudi vestno? Vred.

pri izvršitvi drugih cerkvenih opravil vsakteri s posebno gorečnostjo drži sprejetih in potrjenih šeg sv. katoliške cerkve, katere se tudi v najmanjših stvareh brez greha ne morejo zanemarjati, izpuščati ali preinarejati, — ne pa samovoljno izmišljenih in po neumnosti vpeljanih. — Zató strogo zapovemo škofom, da se trudijo, vse, kar koli se je po župnijskih in samostanskih cerkvah propisom rimskega pontifikala in škofovskega ceremoniala ali rubrikam misala, breviarija in rituala nasprotnega vrnilo, kot ostudno razvado in pokvaro zabraniti in popolnem odstraniti; ne da bi kak vložen ugovor ali kaka navedena starodavna navada temu nasproti obveljala, ker se je treba tega držati, kar se mora zgoditi, in ne, kar se godi^a. Ako bi se le edini ta ukaz v meso in kri spremeniti hotel, potem bi bilo z liturgično cerkveno glasbo vse drugače. Zlasti bodi konečni stavek vsem onim v preišljevanje priporočan, katerim je glavno načelo, vse takó delati, kakor so v svoji duhovnji našli in kakor druge delati vidijo, ne meneč se zato, je-li pravilno, ali ne.

Dalje mora vsak pritrditi, da imajo cerkveno-glasbene določbe, gledé glasbenih pravil značaj cerkvenih zakonov, ki so je razglasili cerkveni zbori, ali najvišji cerkveni zakonodavec, papež, ali pa v njegovem imenu zbor za sv. obrede, S. R. C. Propisi, izdani od posameznih škofov in provincijalnih zborov nimajo sicer moči, ki bi vse sploh vezali, vendar pa so izraz enega in istega tradicionalnega duha, gospodujočega po vsi cerkvi, izraz splošnih cerkvenih nazorov. Vrh tega pošiljajo se spisi takih synod papežu v potrjenje. Brezuvetno pa imajo taki glasovi za vsacega zvestega katolika veliko večjo veljavo, nego popolnem subjektivna mnenja sicer poštenih, ali pa celó mlačnih in brezvernih glasbenih veščakov.

Pravica sv. cerkve zakone dajati in dolžnost vernikov, te zakone spolnovati je pač vzvišena nad vsaktero dvojbo. Že un sam to tirja; kajti cerkev kot popolna zveza pripadnikov kraljestva božjega na zemlji mora imeti potrebno moč, da sama sebe vlada. Ne mogla bi pa izvrševati svojega posla ter ljudi k Bogu voditi, da nima pravice ni moči, dajati postave, po katerih naj bi se odstranile napake in razvade, ki so se med vernike vteple, in učinile potrebne naredbe dušam v prid. Papež pa ima kot naslednik sv. Petra tudi v resnici od Krista samega dano mu oblast zavezovati in razvezovati t. j. oblast zakonodajstva (Mat. 16. 19.), in apostolom ter njihovim naslednikom veljala je beseda Gospodova: „Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje“. (Luk. 10, 16.)

Če je torej že vsak katolik v vesti zavezan, spolnovati cerkvene zakone, tim bolj velja dolžnost za vse one, ki so v posebni službi sv. cerkve. Mašniki (župniki, korarji in višji cerkveni dostojanstveniki), kadar se vežejo s cerkveno prisego, morajo moliti tridentiski symbolum, v kojem se med drugim nastopno nahaja: „Tudi vsprejete in potrjene obrede katoliške cerkve pri slovesnem delenji vsih zgoraj imenovanih zakramentov sprejemem in pripuščam. — Rimskemu papežu, nasledniku sv. prvaka apostolov Petra ter namestniku Jezusa Krista obljubim in prisežem resnično pokorščino . . . kakor gotovo mi Bog pomagaj“. — Ker so pa cerkvenoglasbeni zakoni natanko

take cerkvene zapovedi, kakor druge, torej vežejo enako, da ne rečemo strožje; saj cerkveno zakonodajstvo propise gledé sv. maše prav posebno zatrjuje.

Zato pa tudi pravi Viljem Henrik Elder, pomožni škof nadškofa v Cincinnati z dné 21. dec. 1880. med drugim „da je pod grehom stroga dolžnost, odpraviti razvade, ki se nahajajo v cerkveni glasbi“. Enako razglašá škof padovanski Giuseppe Callegari z dné 6. jul. 1886 od S. R. C. laškim škofom gledé grdih razvad, katere so se po mnogih cerkvah Italije polagoma vtihotapile, dani „regolamento“ ter ga v št. 8. takole tolmači: „Predstojniki posameznih cerkvá so enako odgovorni za strogo spolnovanje propisov regolamenta S. R. C., kakor za izvrševanje od nas izdanih pravil, o kojih izrečemo, da pod smrtnim grehom v vesti vežejo“.

Morda ne bode odveč, če tù opazko vpletemo, da bi bila zmota, misliti, da cerkveno-glasbene zakone kvariti je le tedaj pregrešno, ako se to godi s formalnim zaničevanjem zakona. To bi bila le še bolj obtežna okolnost. Kakor ni treba k pregrešnemu prestopku božje zapovedi, da jo formalno zaničuješ, in bi bilo kar smešno, ako bi kdo n. pr. pri prelomljenji 6. ali 7. božje zapovedi rekel: „Dasi tudi zapovedi ne spolnujem, vendar pa Bogu popolnem pripoznam pravico, da je dal te zapovedi, in zato mislim, da ne grešim, ako zapoved prelomim; kajti to bi se stoprav zgodilo potem, ako bi delal z neposredno upornostjo proti Bogu in ako bi tajil, da ima Bog sploh pravico ljudem postave dajati“ — enako popolnem zadostuje, da je greh zoper cerkvene zakone, ako zanje véš in je prostovoljno prelamljaš.

Dvanajsti občni zbor nemškega cecilijinega društva v Brixenu od 10. — 12. septembra t. l.

(Dalje.)

Za tem nas pozdravi brixenski župan Mittermayr s prav simpatičnimi in izbranimi besedami v imenu mesta in njegovega prebivalstva: „Dobro došli v starodavni sedež sv. Kasijana! Cilji in nameni cecilijanskega društva niso teritorialni, t. j. samo na eden kraj, na eno narodnost navezani. Dobro došli vsi, brez razločka narodnosti in jezika. Vedite, da čislamo vaše težnje — v celi njih vrednosti. Preživite med nami, kot med domačini, lepe dneve in ohranite nas v prijaznem spominu!“ Te prirsčne besede županove so morale vseh srca njemu in mestu Brixenu nakloniti.

Začasni predsednik nemškega cecilijanskega društva stolni kapelnik Fr. Schmidt iz Münstera pozdravlja goste v imenu celega društva ter se raduje, da društvo še nikjer ni bilo tako prirsčno in blagovoljno vsprejeto, ko sedaj v Brixenu. Pravi kraj smo izbrali. Glavna stvar je sicer pevska produkcija — katere prvi srečni poskus smo ravno slišali in kateri nam daje veselo upanje, „da bomo mogli kaj lepega naučiti se“; ali sošli smo se tudi zato, da bi se posvetovali o ciljih in namenih cecilijanskega društva. Posvetujemo se resno, kakor sveta stvar zahteva, posvetujemo se v ljubezni, v asonancah in ne v disonancah.

Na to stopi g. Mitterer še enkrat na oder ter naznanja, da ne pozdravlja društva le samo mesto, ampak tudi okrajni glavar, kateri je celó k društvu pristopil! Vivat sequens! Pri nas se nismo še v sanjah ne do tega dokopali.

Msgr. Karlon prinese pozdrav od graškega cecilijanskega društva ter izrazi željo, da bi se prihodnji občni zbor, kakor pred 13 leti, v Gradcu vršil.

Po tem oficijelnem delu smo se vsedli k mizam ter prosto, prav po domače se zabavali pri kozarcu južnega tirolca. Kako lepo je, če bratje stanujejo skupaj! V lepem soglasji je minol prvi večer.

Drugi dan, t. j. v sredo 11. septembra, je bila ob 6³/₄. uri v stolni cerkvi konventualna sv. maša, pri kateri sta pela č. g. Mitterer in nek drugi duhovnik koralno mašo in sicer votivno v čast sv. Ceciliji, ker so rubrike onega dné to dopuščale. Čudil sem se začetkom, zakaj pojeta samo dva pevca in brez spremljevanja orgelj. Pozneje sem zvedel, da se je s tem malim korom hotelo pokazati, kakó da se dá izpeljati liturgično petje celó z majhnimi močmi. In ta dokaz se je res dobro obnesel. Želeti bi bilo samó to, da bi tudi drugod imeli tako znanje in vajo v koralu, kakor ta dva pevca, potem bo gotovo koral ugajal, morda še bolje ko figuralno petje. Da gosp. Mitterer umeje koral lepo deklamovati, akcentovati, pravilno, gibčno in izrazno peti, ni mi treba omenjati. Kot posebnost pa moram omeniti, da se je nekoliko časa prenehalo med „sanktusom“ in „hosano“, ravno takisto med trikratnim „Agnus Dei“; nadalje, da Mitterer v višavo se vzdigajočo melodijo póje sicer „crescendo“, a končne najvišje note ne izrazi s „forte“, ampak „decrescendo“, kar je gotovo lepše slišati. Nadalje opomnim, da jubilacije (neume) ne póje na en dušek, ampak je, kakor njih umetna sestava tirja, ločuje v posamezne dele, takó, da se posamezne figure, skupine in okraski razločno spoznajo. Tako učé tudi drugi mojstri koral: Beuronec P. Ambrož Kienle v „Choralschule“ 1884; Fr. Haberl v „Magister choralis“ itd.

Ob 8¹/₄. uri stopi na leco P. Widmann D. J. in govori mnogoštevilnemu občinstvu duhovit in podučljiv govor o vplivu slabe in dobre glasbe. Začnè pa z besedami sv. Avguština (kateri v svojih delih večkrat govori o cerkvenem petji in o godbi sploh) ter razlaga dokazujoč, da dve poti vodite v notranjost človekovo. Kakor prihaja luč skozi oko in razjasni razum, takisto dohaja glas skozi uho in deluje na voljo in čute. Glasba, hči nebeška, ima kakor druge umetnosti namen, voditi človeka k večnemu namenu. Ker pa je zaradi prvega greha zazijal razdor med človekom in Bogom, postala je ta nebeška hči — zapeljivka, sredstvo satanovo. Nima li glasba najbolj slovečega opernega skladatelja v sebi neko demonsko moč, ki razburi srcé in vzbuja najnižje čute in strasti? Glasba pa, vsprejeta v sveto cerkev, navdihnjena ž njenim duhom, skuša razdor med človekom in Bogom poravnati ter sodeluje k zveličanju človeštva.

(Dalje prih.)

VIII. občni zbor Cecilijinega društva v Ljubljani

17. okt. t. l.

Društvenih pravil § 14. veleva, „da se ima glavni zbor „Cec. društva“ vsaj na vsaka tri leta po predsedniku z o pravem času danimi naznanili sklicati“. Zadnji občni zbor je bil dne 14. oktobra 1886. Da društvo zadosti navedenemu zahtevanju, prinesla je zadnja štev. „C. Gl.-a“ vabilo ozir. oklic rednega občnega zbora za 17. dan oktobra.

Glasbeni del zborovanja se je razdelil med one tri cerkve ljubljanske (stolno, št. Jakobsko in frančiškansko), ki se vrlo trudijo za povzdigo cerkvene glasbe; naj bi torej dotični zbori pokazali, kaj zamorejo. Pel se je koral, stari skladatelji in skladbe novejšega časa, — vse dobro. Ker krščanska ljubezen in hvaležnost s človekom ne umrje, bilo je prav umestno, da se je ob 8. uri za ranjkega pokrovitelja, mil. g. knezoškofa Krizostoma in za umrle društvenike v frančiškanski cerkvi služila slovesna sv. maša „de Requie“. Koralni „requiem“ vsakdo pozna; o njegovi glasbeni ceni govoriti, bilo bi predrzno. Gledé izvršitve postavimo tñ sodbo navzočega preč. g. opata sekavskega, mojstra v koralu; rekel je g. opat, da se je koral prav dobro pel ter da je bil ž njim zadovoljen.

Ob 10. uri bila je slovesna sv. maša v stolnici. Najmenitnejša točka mašnega vsporeda (ako se smé tako reči) bil je ordinarium missae t. j. missa „brevis“, zložil „knez glasbe“ Palestrina. M. „brevis“ se ni danes privikrat pela v stolnici in to je bilo prav; kajti pri polifonnem petju in zlasti pri „starih“ treba pevcem, bolj privajenim homofoniji, dolgih in večkratnih vaj. Zbor je pa tudi svojo težavno nalogo hvalno zvršil; škoda, da je praznik tako nanesel, da se ni moglo „Credo“ peti; marsikdo bi ga bil rad slišal. O vrednosti maše sploh in posameznih delov pisati, ni namen teh vrstic; ako pa je dovoljeno subjektivno sodbo izreči, bodi rečeno: da tega pobožnega Kyrie poslušati bi se človek nikdar ne naveličal. A. Foersterjev graduale „Diffusa est“ in Witt-ov offertorium „Diffusa est“ delala sta čast skladateljema, zboru in vodji. Obče bodi hvalno omenjen zbor zvočni značaj, čista intonacija in pravilna izreka. In ako bi si za vprihodnje še kaj želeli, bilo bi to-le: Da bi se Palestrinove in njegovih vrstnikov skladbe večkrat še pele in ponavljale ter da bi se pri takih prilikah sedanji zbor podvojil, dasi tudi je poslednja želja zaradi tesnega prostora na stolniškem koru skoro nemogoča.

Ob 11. uri je društvo zborovalo v dvorani knezoškofijske palače. Zbralo se bilo kakih 50 društvenikov in Nj. prevzvišenost, premil. gospod knezoškof Jakob, kateremu je zboljšanje cerkv. glasbe toliko pri srci, so blagovolili udeležiti se zborovanja.

Najpred nagovori društveni predsednik, mil. g. prošt dr. Anton Jarc navzoče ude s prisrčnim pozdravom, pojasnuje namen našega društva, kojemu zadostovati se je odbor kakor prejšnja leta, tako tudi v zadnji triletni dōbi, prizadeval s sredstvi, ki je ima na razpolago. Obžaluje dolgotrajno bolezen društvenega blagajnika, preč. g. Žige Bohinca, omenja njegovega skrbnega delovanja na korist društva in izreče gorečo željo, naj Bog blagemu gospodu kmalu povrne ljubo zdravje, ki si ga mora zdaj na tujem iskati. Na zadnje se g. predsednik zahvaljuje še Nj. prevzvišenosti, premilostljivemu gospodu knezoškofu za njihovo pričujočnost, za njihovo skrb in pospeševanje društvenih namenov ter prosi, naj blagovolé še prihodnje ostati našemu društvu podpornik in varuh.

Društveni tajnik, g. J. Gnjezda poroča zdaj o stanji „Cecil. društva“. Najpred razloží vzroke, koji so vodili odbor, da se je letos občni zbor sklical zopet v Ljubljano, akoravno so se bile želje izrekle, naj bi se zborovalo enkrat zunaj Ljubljane. Razlogi so zlasti ti-le: 1. da moremo v Ljubljani zborujoči imeti med sabo prevz. g. pokrovitelja, 2. ker je letošnji zbor redni, kojemu gré volitev odbora, 3. ker je bilo radi boljše zveze pričakovati v Ljubljano več članov in 4. ker se ljubljanski pevski zbori ne dajo lahko v polnem številu dovesti na bolj oddaljen kraj.

Tajnik nadaljuje tako-le:

Poročilo o delovanji našega društva v odboru in o sadu društva po raznih duhovnijah sicer kratko, bi bilo lahko obširno, da se ne bojim starih reči pogrevati. — Odbor imel je v preteklem triletju 10 sej, tikajočih se večinoma orglarske šole. Da je „Cecil. društvo“

orglarsko šolo ustanovilo, bilo je potrebno; dà, celo taki, kateri ne goré za naše društvo in njega namene, zanimali so se za šolo, so ji bili in so ji še prijazni. Vzroki pa, ki so jo v življenje spravili, še vedno veljajo. Dasi tudi državne preparandije leto za letom vzgojujejo lepo število učiteljev, kateri se v novejšem času zopet orgljanja uče, in dasi tudi je ministerski ukaz za uk in bogočastje od l. 1879 zahteval, naj se bodoči učitelji uče tudi koralnega petja in cerkv. glasbe sploh, vendar si usojam reči in trditi, da ta izobražba ne dosega tega, kar velevaljo cerkvene določbe pevskega vodji, niti tega, kar podaja naša orglarska šola svojim učencem. S tem pa ni rečeno, da stojé naši orglarski abiturijenti na vrhuncu cerkv.-glasbene izobražbe, mnogega jim še manjka; slični so absolviranemu bogoslovcu, juristu, filozofu ali medicincu, ki, kadar svojo prakso začno, kmalu vidijo, da jim za-njo še mnogo vednosti manjka. Treba jim, na podlagi tega, kar so se učili, še mnovega učiti se, o čemur prej niti mislili niso. — O orglarski šoli in njenem stanju poročal bode g. vodja A. Foerster. — Drugo sredstvo za razvoj namena našega društva je njega glasilo „Cerkv. Glasbenik“. Tudi njega nam je treba. Dobro mi je znano kot vredniku, da bi bilo v njem še mnogo želeti: à prosim, odpustite in oprostite, saj sam čutim lastno pomanjkljivost. Prepričam sem pa tudi, da ako bi ga čč. gospodje bolje z članki in dopisi podpirali, bi bil tudi Glasbenik boljši. Po drugi strani pa se čutim dolžnim, pristrčno zahvalo izreči čč. gg. sotrudnikom za njihovo duševno in gmotno podporo. Kar se tiče poslednje, t. j. gmotne podpore po naročbi — bodi Bogu potoženo, da se število naročnikov leto za letom krči; kajti sprejemnikov lista (ne pravim naročnikov) je zdaj vsih skup — 241 — res pičlo število za 570 mašnikov in nad 300 kuratnih cerkvá ljublj. škofije, in ako pomislimo, da dobra tretjina vsih eksemplarov se razpošilja v druge sosednje škofije.

Gledé števila udov našega društva ni mogoče zaradi zaostalega vplačevanja udnine natanko se izraziti; vrti se okoli stotine; ako pa računimo po § 6. društvenih pravil, ki slóve: „Izstop iz društva je prost po poprejšnji oglasitvi pri predstojništvu“ — potem se število dobro podvoji. Té okoliščine in številke bodijo slavnemu zboru ključ k rešitvi uganke, zakaj je lani in letos darilo izostalo. A tudi neisprosljiva smrt društvu ni prizanesla; pobrala nam je od zadnjega občnega zbora 11 članov, naslednje preč. gosp.: Martina Šlibar, dekana na Vrhniki; Iv. Štupar, administr. v Št. Gothardu, Ivana Lapajne, župn. na Studenci, Ivana Volčič-a, župnika v Šmarjeti, Ivana Lesjak, župnika v Kostanjevici, Šta. Gujezda, župnika na Boh. Beli, Josipa Jerič, vpok. župa. in vrednika v Ljubljani, Karola Tedeschi, župnika v Gorjah, Mateja Koder, kurata na Slapu, Dr. Avgustina Kukovič, prof. bogosl. v Mariboru in Blaža Soklič, župn. v Šk. Loki. — To so našinci, ki so se na uni svet preselili. A še enega moža mi je omeniti, nad čigar smrtjo žalujejo Cecilijanci vsih dežela, namreč Dr. Frančiška Wittta. Bil je ustanovitelj Cec. društva in prvi boritelj za našo sv. reč. Ni mogoče, njegovega vspešnega delovanja narisati v tesnem okvirju tajnikovega poročila; tudi menim, da tega ni treba, ker je Vam, slavna gopoda, mož itak znan: vendar si ne morem kaj, da ne bi povedal, da se je tudi Witt živo zanimal za napredek našega društva, ter da je, dasi tudi rodom Nemeec, ves čas prejemal njega glasilo „Cerkv. Glasbenik“. Darovali smo sicer že danes presv. daritev za ranjke društvenike, vendar smatram si v dolžnost, se jih tukaj očitno spominjati in zato prosim slavni zbor, naj blagovoli jim izkazati svojo bratovsko ljubezen s tem, da vstanemo s sedežev.

Omenjal bi še rad ob kratkem o cerkveno-glasbenem napredku po raznih krajih naše domovine. Ako bi bil samo to sad in napredek, kar se pismeno poročá po našem glasilu, moral bi reči, da ga je malo, malo. Toda po ustmenih virih smelo trdim, da cecilijanski voz se vedno naprej pomika, četudi počasi; pa saj še zmiraj vozimo v klanjec in brez izvanredne priprave. Ako mi je dovoljeno, kako željo izreči, naj bi bila ta, da ne poleg dosedanjih moči dajo vpreči mlade in krepke sile, ki bodo pomagale k hitrejšemu zaželjenemu napredku. A tudi starejše naj pridejo na pomoč. Naj se nihče ne izgovarja: „To ni záme, jaz nisem muzikaličen“, kar se tolikrat sliši. Tak izgovor je piškav, neresničen. Cerkvena glasba ni zgolj glasbena stvar, za katero naj bi se le glasbeno iz-

obraženi mašniki brigali. Ne zóve se samo glasba, ampak cerkvena glasba; beseda cerkvena je prva. Cerkevna glasba pa je v prvi vrsti liturgična stvar, in še le v drugi vrsti je glasbena. Duhovniku ni treba niti pojma o slikarstvu in vendar bode vedel dobro razločiti, ali mu slikar za cerkev naročeno podoba sv. Jožefa izdelal, ali pa Garibaldija.

Župnik morda tudi ne vé ločiti, je-li cerkev zidana v gotiškem ali v romanskem slogu, to pa vendar spozna, ali so mu sezidali cerkev ali pa konjski hlev. O krojaštvu morebiti še toliko ne zna, da bi si mogel gumb prišiti; razločil bode pa vendar, kakošno obleko da mu je cerkovnik za sv. mašo pripravil, mašni plašč ali zimsko suknjo. Enako mora tudi najbolj nemuzikalični mašnik ločiti vedeti, ali je glasba pri „kyrie“ izraz povišne prošnje po usmiljenju, ali pa kak valcar ali marš; on more in mora spoznati, ali se pri slovesni sv. maši poje v domačem jeziku ali v latinskem, ali se graduale in offertorij izpuščata ali ne i. t. d. — Da pa vse to mašnik razloči, mu ni treba vedeti, kaj je moll, kaj dur, kaj je kvinta, oktava, orgelpunkt imitacija i. dr. — Če kaj o glasbi vé, toliko boljše; da pa mora razsoditi, ali pevski zbor cerkvene ukaze spolnuje, ali jih ne: gotovo k temu ne potrebuje ne muzikaličnega posluha, niti nauka o harmoniji.

Torej še enkrat: Vsi na delo! stari in mladi, glasbe večči ali ne večči, župniki in orglavci; dobro si zapomnimo, kar je nek nemški škof „Cecil. društvu“ svoje škofije pisмено na srce položil, namreč, da je društvenikom ena najvažnejših in najkrasnejših nalog t. a., najprej skrbeti za strogo in vestno izvrševanje vsih cerkvenih in obrednih propisov, kolikor se dotikajo glasbe pri službi božji, dalje krepko boriti se proti razvadam in preziranju cerkvenih postav in se skrbno varovati vsaktere odjenjivosti . . . Le tedaj, ako cerkvene zakone spoznamo za temelj našega delovanja, imamo pod nogami trdna tla; ako pa v tej reči omahujemo, zaidemo na naklonjeno ploskev in po njej v popolen propad; česar nas Bog obvaruj na priprošnjo sv. Cecilije!

(Konec prih.)

Razne reči.

— (Novi odbor „Cecilijinega društva“ v Ljubljani.) Pri VIII. občnem zboru dne 17. okt. t. l. bili so v novi odbor voljeni večinoma dosedanji njegovi člani: predsednikom p. n. gospod prošt dr. Anton Jarc, predsednika namestnikom ter tajnikom g. profesor Janez Gnjezda, blagajnikom čast. gosp. kn.-šk. tajnik Josip Šiška, pevskim vodjo g. stolni kapelnik Anton Foerster; odborniki g. šolski vodja Leopold Belar, čast. gosp. pevovodja P. Angelik Hribar, č. g. definitor P. Hugolin Sattner in posestnik ter pevovodja v Št. Vidu nad Ljubljano, gospod Miroslav Tomec.

— Zlati križec za zasluge je presvitli cesar podelil šolskemu vodji v. p. g. Leopoldu Belar-ju. Dekorirani gospod vodja je, kakor bralcem znano, goreč gojitelj dobre cerkvene glasbe na št. Jakobskem koru in odbornik našemu „Cecil. društvu“, toraj mu v dvojni meri velja naše pristrčno čestitanje na tem odlikovanju. Naj zasluženi križec nosi še mnoga leta v popolnem zdravju!

— (Cecilijanska občna zborna.) „Cecil. društvo“ za škofijo št. Hipolitsko imelo je dne 10. okt. t. l. v št. Hipolitu svoj občni zbor; od 7. do 10. okt. pa za duhovnike, pevovodje in organiste cerkveno glasbeni podučevalni kurz o gregorijanskem koralu, njega spremljevanju z orglami, o večglasnem petju, o nemški cerkveni pesmi, pevski metodi, dirigovanju, o sestavi orgel, najvažnejših pravilih harmonije in o zgodovini cerkvene glasbe. — Občno cerkveno glasbeno društvo „s. v. Ambrozij na Dunaji“ pa je zborovalo dne 24. in 25. okt. 1889. Dne 24. okt. vršila se je v veliki dvorani katol. ressource: „Lumen de coelo“ slavnostna kantata v 3 stavkih iz pesmi sv. očeta Leona XIII, postavil za zbor, solo in orkester J. G. E. Stehle. — Dne 25. okt. pa je bil slovesni Requiem (4 voc. cum trombonis comp. Ig. Mitterer) za r. društvenike v cerkvi sv. Mihaela. Petje in spremljevanje je oba dneva oskrbovala društvena zborna akademija.

Pridana je listu II. števil. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.